

Széljegyzet egy szoborhoz

Jöjjön a fagy, melegítsen! – Nagy Gáspár sorával köszöntöm önöket: ha nagy a hideg (most nagyon nagy), ösztönösen egymáshoz húzódunk, de ne felejtsek, a költészet is éppen erre való: hogy *varázskört* rajzoljon körénk, s e körben közelebb kerüljünk egymáshoz. Hogy melegedjünk.

Értettem-e vajon a verseit eléggé, a szavakat és a csöndekét, amelyek egyszerre voltak horgonyozva *rövidülő téldélutáni árnyainkhoz* és ama *évigérő kút jégpikkelyes magasához*. Vajon tudtam-e, mire gondol, amikor felolvasta:

vége lesz
ennek a híg melónak
jönnek érted a szabadnapok

áthúzod
csöndben összes versedet
megérted miért szabadrabok

Elhadartam persze a leckét, *rabok legyünk, vagy szabadok*, és elő is kerestem azt a kövér Bodoni fontot – Heckenast mesterét –, amellyel egykor a *Talpra magyart* nyomtatták. Talán azért bízta rám a könyvborító rajzát Nagy Gáspár, mert a paradox szóösszevonás és az én lehetséges-lehetetlenre rajzolt ábráim közt rokonságot látott. Aztán elkezdtem lassan fölfogni az üzenetet. Elkezdtem? Ugyan. Máig küzdök vele.

Megrajzolja-e vajon a szobor is a maga *varázskörét*? Közvetítheti-e azt az összetartozás-érzést itt, Keszin, széles e hazában és messze mindenütt, ahol magyarok élnek, azt, amit a költemények sugároznak? A leírt szavak aligha spórolhatók meg általa. *A betűk boldog könnycseppjei* és a verseket záró csöndek sem. Akik ismerték Gazsit, azok persze a tekintetét fogják lesni, s valami személyes emléket keresnek, de hát van, amit egy szobor nem tud igazolni, meg hát nem is a dolga, hogy tudósítson a *szőlőlevélzöld színű szemről*, a *márvány fogzománccról*, és a *halántékdob*, a *koponya kehely*, a *tükör mélyén rögzített szomorú szájszél* vagy a *mosolyelágazás felidézésére* is csak az olvasókkal együtt vállalkozhat. Ahogy a *kihajtott nagy versgalérlé*t is csak akkor látjuk, ha folytatni tudjuk:

*Mert minden igaz költő-halánték
hatalmasoknak csupán csak játék*

A szobrász megállított pillanata perspektíva múltira és jövőre. A szobor csak látszólag cezúra az időlénián, valójában a még be nem következett és a már elmúlt faktumok kelyhe, s a szobrok könyelve így legalább annyira metafizikus, mint amennyire kézzel tapinthatóan reális.

Mi persze, ismerősök, életkort rendelünk majd a fiatalemberhez, a *suhanc költészhez* a *helybenzsákbanfutós* időt, amikor a foci még fűzős volt, a korszak viszont már szelepes. A korszak, *amiben az volt a gyönyörű, hogy tétje volt, mit mond a mű, vagy mit rejt el...*

Én már láttam a most még elrejtett szobrot, és bele tudtam látni Gáspár evangéliumi szelídségét és konok következetességét is, ahogy céltáblaként állt ki a versek mellé az írástudók felelősségét magától értődő természetességgel vállalva, sőt hirdetve. Aztán – *Múlik a jövőnk*, konstatálta, és továbblépett az égi foci pályára, ahol a *sehová íktott szél* fújdogál.

Köszönet a szobornak, hogy közvetíti a fentről küldött néma üzenetet, és sugározza a *Haza a magasban varázskörét*. Hála az értő szobrásznak, Oláh Katalinnak, hogy vésője nyomán spirituális geometria tágul e faragott kőarc köré. Hála az avató felebarátoknak – nektek, önöknek –, hogy táborra van a szavaknak. És köszönet Budakeszinek, hogy őrzi a városban otthonára talált költő emlékét. Egy olyan sort választottam végül, amelyet Nagy Gáspár egy másik szobor tövében már szavalt, és vannak itt bizonyonnyal sokan, akik nem csak dörmögve, de énekelve is ismerik:

*Aki a félelmen túli tartomány
dalokra elszánt kölyke,
jól tudja miért e földi ágy,
s miért a csillagok... fölötte.*

Ma délután avatták föl Budakeszin Oláh Katalin Nagy Gáspár-szobrát.